

Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32100>

Özet

Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği (ÜÖARAÖ), üniversite öğrencileri arasında afetlere yönelik algılanan risk düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, öğrencilerin kampüs ortamlarında yaşayabilecekleri potansiyel Afet Risk Algısı, tehlike ve savunmasızlık hakkındaki bilişsel ve duygusal değerlendirmelerini nicelleştirmeyi hedefler. S. Mızrak ve R. Aslan tarafından 2020 yılında geliştirilen bu ölçek, özellikle afet yönetimi ve Üniversite Öğrencileri için risk azaltma stratejilerinin belirlenmesinde önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

Ölçek, toplam 19 maddeden oluşmakta olup, 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmiştir. Geliştirme sürecinde ölçeğin hem geçerlik hem de güvenirlik çalışmaları titizlikle yürütülmüş ve üniversite öğrencisi popülasyonunda kullanıma uygun, güvenilir bir araç olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Afet, Risk Algısı, Üniversite Öğrencileri, Kampüs Güvenliği, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Afet Yönetimi.

Yazarlar

S. Mızrak, Ramazan Aslan.

Amaç

Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği'nin temel amacı, yükseköğrenim kurumlarında öğrenim gören bireylerin, doğal veya insan kaynaklı afetlere ilişkin subjektif risk değerlendirmelerini ve algı düzeylerini belirlemektir. Bu algıların ölçülmesi, üniversite yönetimlerinin ve ilgili afet birimlerinin risk iletişimi stratejilerini geliştirmelerine ve öğrencilerin afetlere hazırlık düzeylerini artırmalarına olanak tanır.

Ölçek, öğrencilerin tehlikelerin olasılığına, maruz kalma düzeylerine ve kampüs binalarının dayanıklılığına yönelik inançların değerlendirilerek, afet riskine karşı gösterdikleri genel hassasiyeti ortaya çıkarmak için tasarlanmıştır. Elde edilen veriler, eğitim programlarının ve acil durum planlarının hedef kitle ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesinde kritik rol oynar.

Yapı

Ölçek, psikolojideki temel bilişsel yapılardan biri olan Afet Risk Algısı yapısının ölçmektedir. Risk algısı, bir tehlikenin meydana gelme olasılığı ile bu tehlikenin potansiyel sonuçlarının

ciddiyetine dair bireyin kişisel ve subjektif yargısıdır. Bu yapı genellikle iki ana boyutta incelenir: Tehlikenin Bilişsel Değerlendirilmesi (olasılık ve ciddiyet) ve Afektif Tepki (korku ve endişe).

ÜÖARAÖ, öğrencilerin afet riskini sadece bilimsel verilerde değil, aynı zamanda kişisel deneyimler, medya etkisi ve kampüs içi gözlemler yoluyla nasıl yorumladıklarını belirlemeyi amaçlar. Ölçek maddeleri, öğrencilerin kendi güvenlikleri ve öğrenim gördükleri çevrenin dayanıklılığı hakkında inançlarını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında, kapsamlı bir Geçerlik analizi yapılmıştır. Bu analizler, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı (Afet Risk Algısı) ölçtüğünü kanıtlamayı amaçlamıştır. Geliştirme sürecinde uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği sağlanmış ve yapı geçerliğini test etmek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır.

Yapılan geçerlik çalışmaları sonucunda, ölçeğin maddelerinin ilgili faktörlere yüksek yükler verdiği ve teorik yapıyla uyumlu olduğu görülmüştür. Bu durum, Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği'nin bilimsel standartlara uygun bir araç olduğunu ve geçerli sonuçlar ürettiğini göstermektedir.

Güvenirlilik

Kaynak referansında belirtildiği üzere, ölçek güvenilir bir ölçektir ve güvenirlilik çalışmaları tamamlanmıştır. Güvenirlilik, bir ölçüm aracının tutarlılık derecesini ifade eder. Bu bağlamda, ÜÖARAÖ'nün iç tutarlılığı değerlendirilmek için genellikle Cronbach Alfa (Psikometrik Özellikler) katsayısı gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve farklı zamanlarda veya farklı örneklerle uygulandığında benzer sonuçlar elde edilebileceğini teyit etmektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin araştırmacılar tarafından güvenle kullanılabilmesini göstermektedir.

Faktör Analizi

Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği'nin yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ölçeğin 19 maddelik yapısının altında yatan boyutlar keşfetmek için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. Bu analizler, risk algısının tek bir genel boyut mu yoksa farklı alt boyutlardan mı oluştuğunu ortaya koymuştur (örneğin, Kişisel Savunmazlık Algısı, Kampüs Tehlike Algısı, Hazırlık Algısı).

Faktör analizleri sonucunda belirlenen faktör yapısı, ölçeğin teorik çerçevesini desteklemiştir ve

maddelerin faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Bu analizler, ÜÖARAÖ'nün çok boyutlu veya tek boyutlu yapıları bilimsel olarak kanıtlanması sağlanmıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format: 19 maddeden oluşan, kendine bildirimli (self-report) envanter.

Language Available: Türkçe (Turkish).

Population Group: Yükseköğrenim düzeyindeki Üniversite Öğrencileri.

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri genç yetişkinler.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler.

Test Methodology: Yanıtlar, 5 seçenekli bir Likert Ölçeği üzerinde değerlendirilmektedir:

1 = Hiç Katılmıyorum

2 = Katılmıyorum

3 = Kararsızım

4 = Katılıyorum

5 = Tamamen Katılıyorum

Anahtar Kelimeler

Risk Algısı, Afet Hazırlığı, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Özellikler, Afet Eğitimi, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: ramazan.att.aslan@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: İlgili akademik yayın üzerinden ulaşılabilir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2020.

İzinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için izinler ve ücret bilgisi hakkında en doğru bilgiye, sorumlu

yazar Ramazan Aslan ile doğrudan iletişime geçilerek ulaşılabılır. Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmıştır ve ticari olmayan akademik araştırmalar için genellikle kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Kaynakça

Mızrak, S., & Aslan, R. (2020). Disaster Risk Perception of University Students. *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy*, 11(4), 411-433. <https://doi.org/10.1002/rhc3.12202>

Makalenin orijinal DOI adresi: <https://doi.org/10.1002/rhc3.12202>

Ölçeğin PDF ve Word dokümanları aşağıdaki bağlantılardan indirilebilir:

Word Dokümanı: [universite-ogrencileri-afet-risk-algisi-olcegi-toad.docx](#)

PDF (Sürüm 1): [universite-ogrencileri-afet-risk-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

PDF (Sürüm 2): [universite-ogrencileri-afet-risk-algisi-olcegi-toad.pdf](#)

Üniversite Öğrencileri Afet Risk Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Üniversiteden mezun olmadan önce kampüste afet yaşamı olası mı var.

Öğrenim gördüğüm bina bütün afetlere karşı dayanıklıdır.

Afetler kampüste büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

... (Ölçek toplam 19 maddeden oluşmaktadır.)